

FOREBYGGELSE AF ULOVLIG BILLEDDDELING

SUPPLERENDE MATERIALE TIL UNDERVISNINGSFILMEN
'ET SPLITSEKUND'

DET KRIMINAL
PRÆVENTIVE RÅD

Om materialet 3

Anvendelse af materialet 4

Øvelse 1: Indledende drøftelser i klassen 5

Øvelse 2: Gruppearbejde med cases 8

Øvelse 3: Opsamling 15

Mere viden 17

Du finder filmen her:
<https://www.youtube.com/watch?v=f2ZZoQbDe6c>

Formål

→ Formålet med dette materiale er at forebygge videregivelse af intime billeder eller videoer, der er delt uden samtykke.

Hovedfokus er derfor på de unge, der får tilsendt eller vist intimt materiale, som personen på billedet eller i videoen ikke har givet lov til.

Disse unge står som tredjeparter mellem personen, der deler intime billeder og personen, der ufrivilligt får delt et eller flere intime billeder. Dermed har de mulighed for at handle og stoppe, at billederne bliver delt yderligere.

Materialet skal skabe fælles drøftelser og refleksioner blandt de unge om rollen som tredjepart, de handlemuligheder de har og den store forskel, de kan gøre.

Fokus

Filmen skal sætte fokus på nogle af de forhold, som kan være med til at drive videregivelsen af intime billeder eller videoer delt uden samtykke, herunder:

- Videregivelse drevet af nysgerrighed og sladder.
- Videregivelse drevet af bekymring eller forargelse.
- Socialt pres og forventninger til, at man skal videregive intime billeder eller videoer i nogle vennegrupper (fx forventning om at få tilsendt intime billeder, hvis man tidligere selv har sendt intime billeder af andre til en ven eller bekendt).
- Fejlagtige forestillinger om, at videregivelse ikke er alvorligt og 'noget man bare gør for sjov'.
- At man 'spiller med' og opmuntrer for at bevare den gode stemning, selvom man synes, at det er forkert.
- En fejlagtig opfattelse af, at offeret selv er ude om det og bare kunne 'lade være med at sende billeder af sig selv' (victimblaming).
- Stereotype forestillinger om køn, fx at det ikke er lige så slemt at dele billeder af drenge, eller at piger ikke skal dele nøgenbilleder af sig selv.

Anvendelse

Materialet kan fx anvendes i fag som dansk, samfundsfag, valgfaget medier og emnet sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab. Materialet kan også anvendes i forbindelse med Uge Sex.

Målgruppe

9. og 10. klasse samt unge på ungdomsuddannelser.

Tid

Afsæt to lektioner (1,5 time) til at se filmen, gruppearbejde og efterfølgende drøftelser. Filmen varer 4 minutter.

Forslag til fremgangsmåde

1. Se filmen samlet i klassen.
2. Bed eleverne drøfte to og to, hvad deres første tanker om filmen er (se punktet 'Jeres første tanker om filmen?') på side 6. Saml derefter op i plenum.
3. Drøft samlet i klassen punktet 'Det gode ved at dele billeder og videoer?' og punktet 'Hvor går grænsen?' på side 6.
4. Igangsæt gruppearbejde, hvor hver gruppe får en case og fremlægger.
5. Fælles drøftelser af emnet 'Handlemuligheder'.

Øvelse 1: Indledende drøftelser i klassen

→ Emner, der kan drøftes samlet med eleverne efter de har set filmen.

Jeres første tanker om filmen?

Tal med eleverne om deres første tanker om filmen.

Spørg fx:

- Kan I sætte jer ind i nogle af dilemmaerne, som de unge skuespillere beskriver i filmen?

Det gode ved at dele billeder og videoer?

Drøft med eleverne, hvad der er det gode ved at dele billeder eller videoer af sig selv og sine venner?

Spørg fx:

- Hvordan bruger I billeder og videoer?
- Hvornår deler I selv mange billeder og videoer?
- Hvilke situationer er sjovest at dele billeder og videoer fra?
- Hvorfor deler I billeder/videoer?

Hvor går grænsen?

Drøft med eleverne, hvor de føler grænsen går ift. at dele og videredele billeder eller videoer af andre.

Spørg fx:

- Hvilke billeder eller videoer vil I aldrig dele af jeres venner? Ville I fx dele billeder, som jeres venner synes er pinlige eller grimme?
- Synes I, det kan være svært at sige til ens venner, at man ikke har lyst til, at de deler et billede eller en video, hvor man selv synes man er pinlig? Hvorfor?
- Hvornår beder I om lov til at sende eller videresende et billede eller en video af andre?
- Hvad synes I, er gode tommelfingerregler for, hvordan og hvornår man må dele billeder eller videoer af andre?

FAKTA

Hvor mange deler og viderelever seksuelle billeder og videoer?

Det er en del af ungekulturen at dele billeder og videoer og en måde for de unge at kommunikere på.

Det er en del af nogle unges seksuelle praksis at tage nøgenbilleder af sig selv, som de deler med deres kæreste, en flirt eller deres venner. Det er der intet problematisk i. Det bliver først problematisk - og ikke mindst ulovligt - når disse billeder bliver videreleveret uden samtykke.

Men langt de fleste unge deler faktisk hverken seksuelle billeder af sig selv og andre:

- **1 ud af 10 unge i 7.-9. klasse har indenfor det seneste år delt et seksuelt billede/video af sig selv.**
- **1 ud af 40 unge i 7.-9. klasse har indenfor det seneste år delt et seksuelt billede/video af andre uden samtykke.**

- **3 pct. af de unge, der har modtaget et seksuelt billede af andre, delt uden samtykke, har videreleveret det*.**
- **5 pct. af de unge, der har modtaget et seksuelt billede af andre, delt uden samtykke, har vist det til andre*.**

Brug ovenstående til at drøfte med eleverne, hvor mange de tror, der har sendt seksuelle billeder eller videoer af sig selv, og hvor mange de tror har sendt af andre. Der kan godt være en opfattelse af, at mange unge viderelever andres seksuelle billeder eller videoer. Det er langt fra tilfældet - og det er vigtigt at formidle til de unge.

Kilde: Tallene stammer fra Foreningen BørnUngeliv, der står bag Ungeprofilundersøgelsen 2021/2022. Tallene er ikke repræsentative, men baseret på et stort antal besvarelser.

*) Spørgsmålet er kun blevet stillet til personer, der har svaret "ja" til spørgsmålet "Har du indenfor de sidste 12 måneder modtaget et seksuelt billede/video af andre, fx i undertøj eller nøgen, hvor personen ikke selv havde givet lov til det?". Det er derfor baseret på et lavere antal besvarelser.

Det kan være ekstremt grænseoverskridende og have vidtrækkende konsekvenser på både kort og lang sigt at få delt et billede eller en video af sig selv i en intim eller krænkende situation.

Materialet kan på et splitsekund sprede sig til et stort antal modtagere, og det kan være svært at få materialet fjernet igen.

Det kan få personen på billedet eller i videoen til at føle sig ydmyget og magtesløs, og der kan være brug for hjælp fra en voksen.

Øvelse 2: Gruppearbejde med cases

Gruppearbejde

Opdel klassen i fem grupper og tildel hver gruppe en case (en person fra filmen):

Hver gruppe ser hver deres case-film (varighed: ca. 1 minut) med den person, de er blevet tildelt og drøfter i grupperne følgende spørgsmål:

- **Hvad er der sket?
Beskriv forløbet omkring delingen.**
- **Hvordan har personen handlet?**
- **Hvorfor har personen handlet, som han/hun gjorde?**
- **Hvad kunne personen have gjort anderledes?**

Formålet med spørgsmålene er at få eleverne til at drøfte nogle af de elementer, der driver videredelingen samt få eleverne til at pege på alternative handlemuligheder.

Grupperne fremlægger på skift for klassen, hvad de har drøftet, og resten af klassen kommenterer.

Til sidst drøftes emnet 'Handlemuligheder' i plenum (se side 16).

FAKTA

Hvad siger loven?

Understreg overfor eleverne, at det er ulovligt at besidde og videredele nøgenbilleder og seksuelle videoer af personer under 18 år, uanset om personen har givet samtykke. Dog er det lovligt at være i besiddelse af (alene til eget brug) nøgenbilleder og seksuelle videoer, hvis personen på billedet eller videoen er fyldt 15 år og har givet samtykke til, at du modtager billedet eller videoen, som det fx kan være tilfældet i kæresteforhold. Billederne eller videoerne må ikke videresendes til andre og bør slettes, hvis forholdet stopper. Samtykke kan til enhver tid tages tilbage.

Hvis man bliver dømt, kan man straffes med bøde eller fængsel. Derudover kan man få en plet på straffeattesten, og det kan komme til at fremgå af børneattesten, hvis den eller dem på billedet eller i videoerne er under 15 år. Det kan bl.a. betyde, at der er mange jobs og frivilligt arbejde, man ikke kan få, og lande man ikke kan rejse til.

Mere info: Straffelovens §232, 235 og 264d.

Alberte

Om nysgerrighed og bekymring

Casen kan anvendes til at drøfte, at selvom der kan være forskellige motiver for at efterspørge eller dele et nøgenbillede uden samtykke, er det aldrig i orden.

Tal med eleverne om, at der kan være mange forskellige grunde til, at man gerne vil se et nøgenbillede, der er blevet delt uden samtykke - herunder også nysgerrighed eller bekymring for offeret.

Filmen skal give eleverne en forståelse af, at selvom hensigten kan føles 'uskyldig', når man efterspørger et nøgenbillede, der er delt uden samtykke, medvirker man stadig til, at billedet spreder sig.

Spørg eleverne, hvad Alberte kunne have gjort i stedet. Fx skrevet en privat besked til veninden og hørt, om hun var okay og opfordret hende til at søge hjælp til at få slettet billedet.

Snak om, at det er godt at tænke på andre og ville hjælpe, men at der er mange andre og bedre måder at handle på.

Du kan finde filmen
med Alberte her:
[https://www.youtube.com/
watch?v=4tOVDpk_ojA](https://www.youtube.com/watch?v=4tOVDpk_ojA)

Julie

Du kan finde filmen
med Julie her:
[https://www.youtube.com/
watch?v=nRxVltdqs58](https://www.youtube.com/watch?v=nRxVltdqs58)

Om sladder og victimblaming

Casen kan anvendes til at drøfte, om sladder og fordømmelse af offeret uretmæssigt bliver brugt til at retfærdiggøre, at et nøgenbillede bliver videregivet uden samtykke. Fx med begrundelsen 'hun er selv ude om det', 'så kan hun lære det' - også kaldet 'victimblaming'.

Tal med eleverne om, hvorfor Julie og hendes veninder bagtaler offeret.

Spørg eleverne, hvad Julie kunne have gjort anderledes. Fx fortælle en voksen hun stoler på, at der bliver videregivet et billede og få hjælp til at stoppe det.

Snak om, hvilke forskellige forventninger, der kan være til piger og drenges opførsel på nettet, og hvordan både piger og drenge kan være med til at opretholde dem. Måske fordi de selv er bange for at træde ved siden af.

Det er vigtigt at understrege, at det er den, som deler andres billeder uden samtykke, der gør noget forkert og ikke den, der har sendt et intimt billede af sig selv.

Jonas

Om at spille med og opmuntre selvom man synes det er forkert

Casen kan anvendes til at gøre op med forestillingen om, at drenge altid er interesseret i at se og modtage nøgenbilleder.

Snak om, hvordan de forventninger kan gøre det svært at sige fra, når en ven viser én et nøgenbillede, der er delt uden samtykke - også selvom man faktisk synes, det er forkert.

Som ung kan det være svært at sige fra overfor sine venner, fordi man frygter at stå udenfor fællesskabet.

Spørg eleverne, hvad Jonas kunne have gjort eller sagt til sin ven i situationen eller bagefter.

Tal med eleverne om, at der kan være mange forskellige måder at sige fra på. Understreg samtidig, at det Jonas' ven gør, er ulovligt. Derfor er Jonas også med til at passe på ham, ved at sørge for, at billedet ikke spreder sig mere.

Du kan finde filmen med Jonas her:
https://www.youtube.com/watch?v=IcejV_b3OR4

Andreas

Om sociale forventninger i nogle vennegrupper

Casen kan anvendes til at drøfte og gøre op med de forventninger, der kan være i nogle vennegrupper om, at man er forpligtiget til at videredele nøgenbilleder til sine venner, hvis man modtager et. Det kan blive opfattet som et brud på de sociale spilleregler, hvis man ikke vil videredele.

Spørg eleverne, om de kender til eksempler på den slags forventninger. Det er ikke sikkert, at de kan genkende det, da det heldigvis langt fra er noget, der findes i alle vennegrupper. Men måske har de haft andre oplevelser, hvor de har følt sig forpligtiget til at gøre noget, fordi deres venner forventede det.

Tal med eleverne om, hvordan Andreas vælger at handle i situationen og hvilken følelse, det giver ham. Er det noget, de kan genkende?

Spørg eleverne, om der er andet, Andreas også kunne have gjort. Fx sige til vennen, at det ikke er ok at dele andres intime billeder eller videoer.

Du kan finde filmen med Andreas her:
<https://www.youtube.com/watch?v=4aNcLrOHdqI>

Adam

Om at delingen kan ses som mindre alvorlig, når det er en dreng

Casen kan anvendes til at drøfte, om der er forskellige opfattelser af, hvor alvorligt det er at få delt et nøgenbillede uden samtykke, hvis man er hhv. dreng og pige. Den kan også anvendes til at drøfte, hvordan man kan handle, hvis ens venner får delt et intimt billede uden samtykke.

Spørg eleverne, hvad Adam kunne have gjort i situationen. Måske kunne han have taget fat i vennen og hørt, om han var okay eller bede de andre slette billedet.

Spørg eleverne, om det opfattes som mindre alvorligt, når det er et intimt billede af en dreng, der bliver delt. Og i så fald, hvorfor de tror, at der er den opfattelse. Tror de, at Adams venner havde opført sig anderledes, hvis det var en pige på billedet?

Understreg, at det selvfølgelig er lige så grænseoverskridende for drenge at få delt et intimt billede mod deres vilje som for piger. Og at det altid er ulovligt at videredele nøgenbilleder uden samtykke.

Du kan finde filmen med Adam her:
https://www.youtube.com/watch?v=1auu05Zod_E

Øvelse 3: Opsamling

Handlemuligheder?

Efter fremlæggelse af gruppearbejdet drøftes handlemuligheder med eleverne.

Spørg fx:

- **Hvad ville I selv gøre, hvis I fik tilsendt et nøgenbillede eller video delt uden samtykke?**
- **Hvad ville I ønske jeres venner gjorde, hvis der blev delt et nøgenbillede eller video af jer uden samtykke?**

Bed derefter eleverne liste disse handlemuligheder i prioriteret rækkefølge. De skal starte med den handlemulighed, de tror, de med størst sandsynlighed ville vælge, hvis de fik tilsendt et nøgenbillede eller video delt uden samtykke:

- **Fortælle til personen på billedet, at der bliver sendt et billede rundt.**
- **Tage fat i personen på billedet og høre om han/hun er okay. Evt. tilbyde at hjælpe.**
- **Tage fat i personen, der sendte billedet og sige, at det ikke er i orden at dele billeder uden samtykke.**
- **Ignorere det eller slette billedet uden at sige noget.**
- **Anmelde det til det digitale medie, hvor billedet er blevet delt (fx Instagram eller Snapchat).**

- **Søge anonym rådgivning (fx Red Barnets SletDet-rådgivning eller Cyberhus.dk).**
- **Anmelde det til politiet.**
- **Sige det til dine forældre eller andre voksne du stoler på.**
- **Sige det til en lærer eller andre voksne på skolen, i ungdomsklubben eller lignende.**

Drøft sammen elevernes svar. Understreg, at der ikke findes ét rigtigt svar og at man godt kan gøre flere ting samtidigt. Der kan være stor forskel på, hvordan man handler alt efter hvem man er, hvad konteksten er, og hvilken relation man har til personen på billedet eller til den, der har delt det. Det gælder om at handle på en måde, der føles rigtig i den konkrete situation.

Understreg gerne, at:

- **De kan gøre en stor forskel.**
- **Det er væsentligt, at de gør noget for at hjælpe med at stoppe videredelingen af intime billeder og videoer delt uden samtykke.**
- **Det er vigtigt aldrig at videredele, gemme eller efterspørge et intimt eller krænkende billede/video, der er delt uden samtykke.**

Brug for rådgivning?

Hvis du som underviser, elev eller forælder har brug for råd og vejledning - fx til at håndtere en konkret sag - kan du ringe eller henvise til Red Barnets SletDet-rådgivning. Rådgivningen har åben alle hverdage. Telefonnummeret er: 2927 0101.

Det er også muligt at indsende en skriftlig henvendelse til SletDet-rådgivningen.

<https://sletdet.redbarnet.dk/skriv-til-os/>

Du kan også henvise de unge til Cyberhus.dk, hvor de bl.a. kan få SMS-rådgivning:

<https://cyberhus.dk/>

Mere info

<https://dkr.dk/it/deling-af-billeder>